

Brüssel, 29. november 2021
(OR. en)

14429/21

JEUN 144
EDUC 394
SOC 701
EMPL 526
DIGIT 175
SAN 709
SUSTDEV 171

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	13707/21
Teema:	Nõukogu järelused, milles käsitletakse noorte sisukat osalemist hõlbustavate ja noortele mõeldud kodanikuühiskonna tegutsemisruumide kaitsmist ja loomist

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu (haridus, noored, kultuur ja sport)

29.–30. mai 2021. aasta istungil heaks kiidetud nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järelused, milles käsitletakse noorte sisukat osalemist hõlbustavate ja noortele mõeldud kodanikuühiskonna tegutsemisruumide kaitsmist ja loomist.

Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused, milles käsitletakse noorte sisukat osalemist hõlbustavate ja noortele mõeldud kodanikuühiskonna tegutsemisruumide kaitsmist ja loomist

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU JA NÕUKOGUS KOKKU TULNUD LIIKMESRIIKIDE VALITSUSTE ESINDAJAD,

TUNNISTADES, ET

1. Euroopa Liit ja selle liikmesriigid leppisid kokku, et ELi tasandil tehtav koostöö noorte valdkonnas toetab sotsiaalset kaasatust ja kodanikuaktiivsust ning et selle eesmärk on tagada, et kõikidel noortel on ühiskonnas osalemiseks vajalikud vahendid;¹
2. noored kuuluvad meie ühiskonna tugevuste hulka, ühtlasi on nad üksikisiku õiguste omajad. Seega on neil õigus sisukale osalemisele neid ja ühiskonda tervikuna mõjutava poliitika väljatöötamises, rakendamises, järelvalves, hindamises ja järelmeetmete võtmises;²
3. „terve demokraatia tugineb kodanike osalusele ja aktiivsele kodanikuühiskonnale mitte ainult valimiste ajal, vaid kogu aeg. Pühendunud, informeeritud ja mõjukad noored kodanikud ja organisatsioonid on meie demokraatiate vastupanuvõime parim tagatis“³, mis kehtib ka ühiste hüvede puhul;

¹ Euroopa Liidu Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon noortevaldkonnas tehtava Euroopa koostöö raamistiku kohta: Euroopa Liidu noortestrategia 2019–2027 (2018/C 456/01, 18.12.2018, lk 2).

² Euroopa Liidu Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon noortevaldkonnas tehtava Euroopa koostöö raamistiku kohta: Euroopa Liidu noortestrategia 2019–2027 (2018/C 456/01, 18.12.2018, lk 3).

³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele Euroopa demokraatia tegevuskava kohta (COM (2020) 790, 3.12.2020, lk 3).

4. Euroopa Liit rajaneb sellistel väärtustel nagu demokraatia, pluralism, võrdsus ja õigusriik. Inimõiguste austamine, vabadus, mittediskrimineerimine, sooline võrdõiguslikkus, sallivus ja vähemuste kaitse on Euroopa idee võõrandamatud nurgakivid⁴;
5. „jätkuv COVID-19 pandeemia ja selle sotsiaal-majanduslikud tagajärjed avaldavad üha suuremat negatiivset mõju inimõigustele, demokraatiale ja õigusriigile, sealhulgas kodanikuühiskonna tegutsemisruumile“;⁵
6. noorte osalemise edasiarendamine demokraatlikes protsessides kooskõlas nõukogu resolutsiooniga, milles käsitletakse noorte julgustamist osaleda poliitilises tegevuses Euroopa demokraatia elluviimisel,⁶ nõukogu järeldustega Euroopa noorte demokraatiateadlikkuse ja demokraatliku kaasatuse edendamise kohta⁷ ning järeldustega, milles käsitletakse mitmetasandilise valitsemise tugevdamist noorte otsustusprotsessides osalemise edendamisel,⁸ aitavad tugevdada noorte kodanikuühiskonna tegutsemisruume ja julgustab noori neis osalema,

⁴ Käesoleva punkti aluseks on Euroopa Liidu lepingu artikkel 2.

⁵ Nõukogu järeldused inimõigustel põhineva COVID-19 järgse taastumise kohta (6324/21, 22.2.2021).

⁶ Nõukogu resolutsioon, milles käsitletakse noorte julgustamist osaleda poliitilises tegevuses Euroopa demokraatia elluviimisel (ELT C 417, 15.12.2015, lk 10).

⁷ Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused Euroopa noorte demokraatiateadlikkuse ja demokraatliku kaasatuse edendamise kohta (ELT C 415, 1.12.2020, lk 16).

⁸ Järeldused, milles käsitletakse mitmetasandilise valitsemise tugevdamist noorte otsustusprotsessides osalemise edendamisel (8766/21, 17.5.2021).

7. noorte kodanikuühiskonna tegutsemisruumid on ruumid, mis võimaldavad noorte sisukat osalemist ühiskonnas ja moodustavad otsustava tähtsusega osa igas demokraatlikus ühiskonnas.⁹ Tegemist on (internetipõhise ja -välise) poliitilise, avaliku ja sotsiaalse keskkonnaga, mis vastab teatavatele õiguslikele, poliitilistele, institutsioonilistele ja praktilistele tingimustele, mis võimaldavad noortel kasutada oma kodanikuvabadusi seoses juurdepääsuga teabele, oma seisukohtade väljendamisega ning ühenduste või organisatsioonide moodustamisega avalikus elus osalemiseks ühiskonna mõjutamise ja kujundamise eesmärgil;
8. kuna noorte kodanikuühiskonna tegutsemisruumid on dünaamilised ja pidevas muutumises, on kõik noortevaldkonnas tegutsevad demokraatlikud ja sõltumatud organisatsioonid ning mitteametlikud noorterühmad osutunud peamisteks teguriteks noorte osaluse edendamisel ning neid tuleks seetõttu toetada ja kaitsta;
9. noortel on vaja tasuta, turvalisi, avatud, juurdepääsetavaid, kaasavaid ja esinduslikke kodanikuühiskonna tegutsemisruume, mis võimaldavad neil luua ühendusi, osaleda nende vajaduste ja huvidega seotud valdkondades, rääkida mis tahes teemal kaasa avalikes küsimustes ja osaleda avalikus otsustusprotsessis;
10. eri noorterühmade, sealhulgas haavatavate või harva kuulda olevate noorte, näiteks noorte rändajate, aktiivne kaasamine erinevatesse kodanikuühiskonna tegutsemisruumidesse aitab neil arendada kodanikuaktiivsuseks vajalikke pädevusi. Samal ajal edendab see nende isiklikku, kutsealast ja sotsiaalset arengut, toetab Euroopa Liidu väärtusi,¹⁰ sotsiaalset ühtekuuluvust ja põlvkondadevahelist koostööd ning tagab, et demokraatia ja kodakondsus peegeldavad ühiskonnas valitsevaid erinevaid vaatenurki ja mitmekesisust;

⁹ Käesolevates järeldustes kasutatud mõiste „noorte kodanikuühiskonna tegutsemisruumid“ põhineb OECD valitsusväliste osalejate kodanikuühiskonna ruumi määratlusel.

¹⁰ *Euroopa Liidu Teataja*, Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Liidu toimimise lepingu konsolideeritud versioonid, (2016/C 202/01).

11. noorte kaasamine kodanikuühiskonna tegutsemisruumidesse on olnud erinevate sotsiaalsete uuendustegevuste oluline katalüsaator,¹¹ mis näitab, et kõnealused ruumid aitavad edendada demokraatlikumat ja teadlikumat otsustusprotsessi, tugevdades seeläbi demokraatia kvaliteeti. Teisest küljest on noored diskrimineerimise ja kodanikuühiskonna tegutsemisruumi piirangute suhtes eriti haavatavad¹²;
12. noorte kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ahenemine ning teatatud põhiõiguste ja demokraatlike õiguste rikkumised on ülemaailmsed nähtused, mis võivad ohustada demokraatiaid kogu Euroopas, olenemata majanduslikust arengust või geograafilisest asukohast. Uuringud näitavad, et ka kodanikuühiskonna noorteorganisatsioonide võimalused osaleda poliitilistes protsessides on olnud piiratud¹³;
13. noorte valdkonnas tegutsevad organisatsioonid ja mitteametlikud noorterühmad tuleks kaasata oluliste projektide väljatöötamisse muu hulgas kõigis Euroopa noorte 11 eesmärgiga hõlmatud valdkondades. Lisaks on need organisatsioonid olulised noortele teenuste osutamisel ja toetuse pakkumisel, mis sageli täiendavad avaliku sektori asutuste pakutavaid teenuseid;
14. COVID-19 pandeemia tõttu ahenevad paljudes riikides noorte kodanikuühiskonna tegutsemisruumid veelgi, mistõttu kasutatakse ainsa elujõulise alternatiivina sageli nende veebipõhised ekvivalente. Mõned saadud õppetunnid on positiivsed, näiteks siis, kui digiruumis on avastatud uusi funktsioone, kuid siirdumisega veebis asuvatesse kodanikuühiskonna tegutsemisruumidesse on ka ilmnenu probleeme seoses noorte juurdepääsu (taristu), võimete (pädevuste) ja internetiohutusega,

¹¹ *Safeguarding Civic Space for Young People in Europe*, Euroopa Noortefoorum (lk 8).

¹² Noortepartnerlus: Tomaž Deželan ja Laden Yurttagüler, Euroopa noorteadlaste ühendus, *Shrinking democratic space for youth*, 2021.

¹³ Noortepartnerlus: Tomaž Deželan ja Laden Yurttagüler, Euroopa noorteadlaste ühendus, *Shrinking democratic space for youth*, 2021.

RÕHUTAVAD, ET

15. universaalne lähenemisviis ei ole sobiv soodsa keskkonna loomiseks noortevaldkonnas tegutsevate ja mitteametlike noorterühmadega tegelevate organisatsioonide toetamiseks. Arvesse tuleb võtta nii universaalsidaini, erinevaid kultuurilisi ja geograafilisi taustu, struktuurseid ebavõrdsusi, soolist ebavõrdsust kui ka muid mõjutegureid, kui need takistavad noorte ja kodanikuühiskonna noorteorganisatsioonide vabalt tegutsemist ja sisukat osalemist;
16. liigne kokkupuude ekraanide ja veebitegevustega avaldab negatiivset mõju noorte vaimsele, füüsilisele ja sotsiaalsele tervisele¹⁴. Sellest hoolimata on veebipõhised kodanikuühiskonna tegutsemisruumid olnud paljudele noortele väga oluline koht, kus oma kodanikuõigusi kasutada, eelkõige COVID-19 pandeemia ajal. Kuigi terviseküsimus on üks meelespidamist vääriivatest aspektidest, tuleb käsitleda ka internetiohutust ja digilõhet (sealhulgas taristut ja kognitiivseid tõkkeid). Seega peaks noorte kodanikuühiskonna tegutsemisruumide toetamisel kõigi sidusrühmade prioriteet olema õige tasakaalu leidmine internetis ja mujal toimuva osalemise vahel,

KUTSUVAD LIKMESRIIKE ÜLES TEGEMA KOOSKÕLAS SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTTEGA JA ASJAKOHADEL TASANDITEL JÄRGMIST:

17. kaitsma kodanikuühiskonna tegutsemisruume ja laiendama neid kõigile noortele, eelkõige neile, keda COVID-19 pandeemia kõige rohkem mõjutab, ning võtma täiendavaid meetmeid tagamaks, et ebasoodsa tausta ja vähemate võimalustega noortel, eelkõige äärepoolsetest ja maapiirkondadest pärit ning puuetega noortel, oleks neile juurdepääs ja et nad saaksid neis osaleda. Samuti tuleks edendada noorte jaoks kõnealuste ruumide nähtavust ja juurdepääsetavust;

¹⁴ UNICEFi avaldus *Growing concern for well-being of children and young people amid soaring screen time*, 8. veebruar 2021.

18. käsitlema probleeme, mis on seotud selliste protsesside ja vahenditega, mis põhjustavad vabade ja juurdepääsetavate avalike ruumide nappust või tekitavad olulisi takistusi noortele, kes soovivad pääseda ligi kodanikuühiskonna tegutsemisruumidele ja neis osaleda, ehk siis probleeme, mis on seotud personaalse turunduse pakkumiseks algoritme kasutavate äriliste vahenditega, keskklassistumise, maapiirkondadest väljarände ning füüsiliste ja veebipõhiste ruumide suurema kommertsialiseerimisega.¹⁵
19. käsitlema probleeme, mis on seotud kodanikuõigusi ja -vabadusi kasutavate noorte eraelu puutumatusega, et tagada nende isiku turvalisus ja üksikisiku õiguste austamine, mida tuleks propageerida arusaadavas keeles, ning anda kontroll nende andmete üle, eelkõige kõigi neile kuuluvate või neid puudutavate andmete turvalise ja seadusliku töötlemise kaudu, nagu on määratletud ELi isikuandmete kaitse üldmääruses;
20. võtma arvesse takistusi, millega noored veebis osalemisel kokku puutuvad (muu hulgas juurdepääs internetile, digipädevused, taristu ja seadmete puudumine), ning püüdma tagada noorte digitaalsete kodanikuühiskonna tegutsemisruumide ohutust, edendades selleks digitaalset vastupanuvõimet, tugevdades eelkõige noorte digikirjaoskust, meediapädevust ja teadlikkust, sealhulgas turvameetmete kaudu, millega kaitstakse noori väärinformatsiooni, desinformatsiooni, propaganda, ühiskondliku polariseerumise, vaenukõne ja küberkiusamise ning seksuaalsuhte eesmärgil veebi kaudu kontakti otsimise jms eest;

¹⁵ Smith, Neil (1996) *The new urban frontier: Gentrification and the revanchist city*. London, Routledge. Day, Kristen (1999) *Introducing gender to the critique of privatized public space*. Journal of Urban Design, kd 4, nr 2. Kohn, M., (2004) *Brave new neighborhoods: The privatization of public space*. New York, Routledge.

21. tunnustama kõigi õppevormide (formaalne, mitteformaalne ja informaalne) haridusteenuse osutajaid peamiste osalejatena selliste kodanikuhariduse eri vormide edendamisel, mis keskenduvad nõutava kodanikuaktiivsuse jaoks vajalikele pädevustele, mis omakorda aitavad kaasa demokraatlikuma ühiskonna kujunemisele;
22. edendama kodanikuühiskonnaalaseid ja poliitilisi protsesse, samuti aktiivset koostööd noorteorganisatsioonide ning haridus- ja koolitusasutuste vahel ühisprojektides, muu hulgas selleks, et parandada olemasolevate kodanikuühiskonna tegutsemisruumide tingimusi ja luua uusi kodanikuühiskonna tegutsemisruume, andes seeläbi praktilise panuse kestliku arengu eesmärkide ja Euroopa noorte eesmärkide saavutamisse;
23. kohustuma ühiselt kavandama ja ühiselt haldama ning vajaduse korral toetama avaliku sektori asutuste ja noorte vahelist suhtlust või nendevahelisi suhtluskanaleid, tehes seda kodanikuühiskonna tegutsemisruumide kaudu, sealhulgas nende kaudu, mida toetavad ja haldavad noorte valdkonnas tegutsevad organisatsioonid ja mitteametlikud noorterühmad, et soodustada noorte hääle sisukat ja mitmekesist esindatust ning käegakatsutavalt mõjutada noorte jaoks oluliste poliitikameetmete väljatöötamist, rakendamist ja nende järelmeetmeid,

KUTSUVAD LIIKMESRIIKE JA EUROOPA KOMISJONI ÜLES NENDE VASTAVATES
PÄDEVUSVALDKONDADES JA ASJAKOHADEL TASANDITEL NING VÕTTES
NÕUETEKOHASELT ARVESSE SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTET

24. püüdma kestliku struktuurifondide rahastamise abil kaitsta ja laiendada noorte erinevaid kodanikuühiskonna tegutsemisruume kõikidel tasanditel ning vajaduse korral kaaluma noorte valdkonnas tegutsevate organisatsioonide ja mitteametlike noorterühmade projektipõhist rahastamist; suurendama noorte teadlikkust nende kodaniku- ja poliitilistest vabadustest, samuti võimalustest neid kodanikuühiskonna tegutsemisruumides osalemise kaudu rakendada;
25. toetama neid noorte valdkonnas tegutsevaid organisatsioone ja mitteametlikke noorterühmi, kes võitlevad vaenukõne ja muude nende tegevust ähvardavate ohtudega, eelkõige seoses nende väljendus-, ühinemis- ja kogunemisvabaduse kasutamisega;
26. pidevalt jälgima, hindama ja toetama noorte kodanikuühiskonna tegutsemisruume soodustavat keskkonda, tehes samal ajal kindlaks ja käsitledes neid ruume ähvardavaid ohte;
27. tagama teabele lihtsa juurdepääsu kättesaadavas vormingus ja vajaduse korral noortesõbralikus keeles ning kooskõlas Euroopa noorteteabe hartaga,¹⁶ et edendada läbipaistvust ja suurendada noorte usaldust poliitiliste institutsioonide vastu, kehtestades samal ajal ka asjakohased meetmed, eelkõige meediapädevust edendades, et võidelda väärinformatsiooni, desinformatsiooni, propaganda, ühiskondliku polariseerumise, vaenukõne, vandenõuteooriate, küberkiusamise ja seksuaalsuhte eesmärgil veebi kaudu kontakti otsimise jms vastu;

¹⁶ Euroopa noorteteabe harta on noorte teavitamise ja nõustamise kutsealaste põhimõtete ja suuniste kogum.

28. suurendama noortele suunatud institutsioonilist teavitustegevust (otse või noorte valdkonnas tegutsevate organisatsioonide ja mitteametlike noorterühmade kaudu), kasutades tõhusaid veebipõhiseid ja muid kaasamisvahendeid. Lisaks sellele kasutama noorte endiga ühiselt kujundatud mehhanisme, mida tunnustavad poliitikakujundajad ja mida toetavad sõltumatud teadusuuringud, et hõlbustada noorte osalemist kodanikuühiskonna tegutsemisruumides ja poliitikas;
29. uurima vajaduse korral mõju, mida personaalse turunduse pakkumiseks algoritme kasutavad ärilised vahendid avaldavad noorte kodanikuühiskonna tegutsemisruumidele ning alustama dialoogi kõnealuste vahendite pakkujatega, et käsitleda nende võimalikku mõju kodanikuühiskonna tegutsemisruumidele; kaaluma vajalike, sobivate ja proportsionaalsete meetmete võtmist, et võidelda igasuguse äriliste vahendite negatiivse mõju vastu, mida ei saa dialoogi abil leevendada;
30. toetama teadusuuringuid ja jälgima noorte kodanikuühiskonna tegutsemisruumide olukorda kogu Euroopa Liidus, samuti riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, hõlmates nende ees seisvaid probleeme ja ohte, ning hindama noorte osalemist kodanikuühiskonna tegutsemisruumides;
31. kaaluma Euroopa noorteaastal 2022 erilise tähelepanu pööramist noorte kodanikuühiskonna tegutsemisruumidele ja noorte põhivabadustele,

KUTSUVAD EUROOPA KOMISJONI ÜLES

32. toetama mittekaubanduslikke, avatud, kaasavaid ja turvalisi noorte kodanikuühiskonna tegutsemisruume, tehes seda erinevate Euroopa programmide kaudu, sealhulgas selliste noortevaldkonna põhiprogrammide kaudu nagu „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpus, ka sektoriteüleselt;
33. kaasama noori ning noorte valdkonnas tegutsevaid organisatsioone ja mitteametlikke noorterühmi senisest enam nende elu mõjutavate Euroopa algatuste (nt uus Euroopa Bauhaus, ELi kliimapakt ja Euroopa tuleviku konverents) kavandamisse, rakendamisse ja nende järelmeetmetesse, võttes arvesse kõnealuste algatuste rolli noortele mõeldud kodanikuühiskonna tegutsemisruumide pakkumisel.

Viited

Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajad võtavad käesolevate järelduste vastuvõtmisel teadmiseks järgmised dokumendid.

- Teadusuuringute Ühiskeskus: teaduslik-tehnilised aruanded, *Measuring Civic Competence in Europe, A composite indicator based on IEA Civic Education Study 1999 for 14 years old in School*, 2008.
- Moxon, D. ja Bárta, O. (2018), Struktureeritud dialoog, VI tsükkel, temaatiline aruanne: *Young People and the EU, European Steering Committee of the 6th Cycle of Structured Dialogue*, 2018.
- Euroopa Komisjon: Eurobaromeeter, *Future of Europe series*, märts 2021.
- Euroopa Parlament: kultuuri- ja hariduskomisjoni tellitud uuring *Education and youth in post-COVID-19 Europe – crisis effects and policy recommendations*, PE 690.872, mai 2021.
- Noortepartnerlus: Tomaž Deželan ja Laden Yurttagüler, Euroopa noorteadlaste ühendus, *Shrinking democratic space for youth*, 2021.
- Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee resolutsioon nr 2096 (2016) *How can inappropriate restrictions on NGO activities in Europe be prevented?*
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus).

- Euroopa noorte teabe- ja nõustamisameti (ERYICA) üldkogu, Euroopa noorteteabe harta, vastu võetud Cascais's (Portugal) 27. aprillil 2018.
 - Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele – Euroopa kliimapakt, (COM(2020) 788 final).
 - Euroopa Liit, Euroopa tuleviku konverentsi veebileht [Conference on the Future of Europe | European Commission \(europa.eu\)](https://conferenceonthefutureofeurope.eu/)
-